

ŠETRná OCHRANA HOSPODáRSKYCH ZVIERAT PRED PARAZITMI AKO NA TO?

Koprofágy, čiže chrobáky a iný hmyz konzumujúci trus zvierat, sú akýmisi prírodnými upratovačmi. Rozkladajú exkrementy, hnoja a prevzdušňujú pôdu a dokonca môžu znižovať výskyt parazitov na pasienkoch. V prírode okrem toho tvoria dôležitú súčasť potravného reťazca, pretože sa nimi živia napríklad krakle belasé či dudky. Niektoré odčervovacie prípravky a antiparazitiká sú však pre koprofágy toxické a ich používanie neraz vedie k ničeniu celých populácií rozkladačov trusu.

Našťastie ale existujú pomerne jednoduché alternatívy, pomocou ktorých je možné chrániť hospodárske zvieratá účinne no súčasne aj šetrne k prírode.

Dôležité je dodržiavať najmä nasledujúcich šesť zásad.

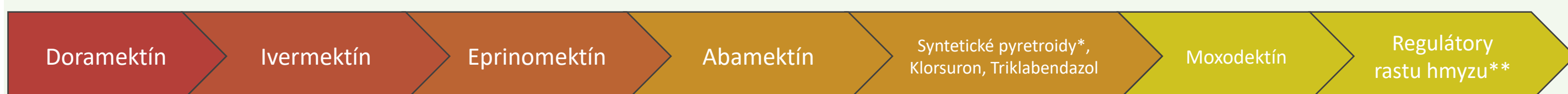
1. Ošetrujte iba zvieratá napadnuté parazitmi

Veľkým problémom nielen z pohľadu ochrany prírody, ale aj vytvárania rezistencie na antiparazitiká, je ich preventívne podávanie zdravým jedincom. Takýto prístup tiež zbytočne zaťažuje organizmus a paradoxne tak môže viesť k zhoršeniu zdravotného stavu vašich zvierat. V prvom rade je preto dôležité sledovať, či naozaj potrebujú nasadiť liečbu proti parazitom. Základnú kontrolu môžete robiť priebežne aj sami. Sledujte, či sa v čerstvom truse zvierat nenachádzajú červy, vajíčka alebo články pásomníc. Prítomnosť parazitov môže prezradiť aj únava, náhla strata hmotnosti, zhoršenie kvality srsti či riedky hnačkovitý trus. Pri podozrení na zaparazitovanie zvieratá, ale v rámci prevencie aj pravidelne, je vhodné robiť odbery vzoriek trusu na laboratórne testovanie. V závislosti od výsledkov koprologického vyšetrenia sa poraďte s vaším veterinárom a liečbu nasadte až v prípade, ak ju vaše zvieratá naozaj potrebujú.

2. Používajte hlavne prípravky, ktoré sú menej toxické pre koprofágy

Všetky veterinárne používané antiparazitiká majú na obale a príbalovom letáku uvedené účinné látky. Ak je to možné, vyberte si prípravok s čo najmenšou toxicitou pre koprofágy:

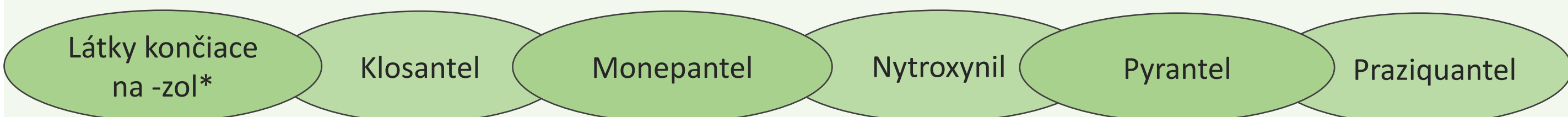
najviac toxické → najmenej toxické

* Deltametrín, permetrín, cypermetrín a alfacypermetrín.

** Tzv. IGRs (Insect Growth Regulators), napríklad dicyklánil a cyromazín.

Nasledujúce látky s veľkou pravdepodobnosťou nemajú negatívny dopad na hmyz:

*Albendazol, Fenbendazol, Levamizol, Mebendazol, Oxfendazol, Ricobendazol.

3. Nepúšťajte zvieratá na pasienok ihneď po ošetrovaní antiparazitikami

Osvedčeným postupom, ako znížiť negatívny vplyv antiparazitík na koprofágy, je držať zvieratá mimo pasienkov aspoň týždeň po odčervení. Tým zabezpečíte, že väčšina účinných látok zostane v truse na mieste ustajnenia. Niektoré látky sa však vo vysokých koncentráciách uvoľňujú aj po dobu niekoľkých týždňov. Antiparazitiká s dlhou dobou vylučovania a vysokou toxicitou, napr. -mektíny, preto v rámci možností aplikujte hlavne na začiatku zimného ustajnenia zvierat a v priebehu pastevnej sezóny v prípade nutnosti používajte menej toxické alternatívy.

4. Vyvarujte sa poddávkovaniu a predávkovaniu

Častou chybou pri odčervovaní je hrubý odhad dávkovania liečiva bez prepočtu na skutočnú hmotnosť zvieratá. Antiparazitiká podané v nízkej dávke nemusia byť účinné a navyše sa takýmto spôsobom urýchľuje tvorba rezistencie parazitov na použité liečivo. Predávkovanie zas znamená zbytočné náklady navyše a môže viesť k nadmernému zaťaženiu organizmu a samozrejme aj k zbytočnému usmrčovaniu koprofágov na vašich pasienkoch.

5. Upravte režim pastvy a jedálniček zvierat

Ak je to možné, zaveďte vo svojom chove rotačnú pastvu. Plochy spásané jedným druhom zvieratá nechajte po prepasení „odpočívať“ aspoň tri týždne. Ak chováte viacero druhov zvierat, prospešné je na jednotlivých pasienkoch rotovať aj tie a napríklad po dobytku či koňoch vyhnať na danú plochu ovce. Rotačná pastva pomáha narušiť životné cykly parazitov a takisto znižuje riziko vzniku rezistencie na antiparazitiká. Rozšírte pastvu pod koruny stromov, ktoré sú plné prírodných antiparazitík v podobe žaludí, listov, ihličia či kôry niektorých drevín. Naopak, trvalo podmáčané plochy, ako sú prameniská, bývajú častým zdrojom parazitov a preto sa im pri pastve skúste radšej vyhýbať. Svoje zvieratá neustále udržiavajte v dobrej fyzickej kondícii a podporujte ich prirodzenú obranyschopnosť prostredníctvom kvalitnej a rozmanitej stravy. Tú môžete preventívne doplniť o ďalšie zdroje prírodných antiparazitík, napríklad vo forme špeciálnych minerálnych lizov obsahujúcich extrakty bylín s antiparazitickými účinkami.

6. Vypracujte si plán kontroly parazitov s veterinárom

Správne striedanie účinných látok napomáha spomaliť vytváranie rezistencie parazitov na používané liečivá. Rôzni veterinári však využívajú rôzne postupy. Vyberajte si preto takých, ktorým záleží aj na prírode a sú ochotní pracovať s liečivami založenými na menej toxických látkach. Ich správnym používaním v kombinácii s vyššie uvedenými odporúčaniami ochránite koprofágy, ktoré sa vám následne odvdčia zlepšením kvality vašej pôdy a pasienkov.

